

CUNIT
DESAPAREGUT

AUTORIA DESCONEGUDA / Fons FAMÍLIA GRANADOS

CUNIT

DESAPAREGUT

Jaume Casañas i Ramon Paráiso

CUNIT

DESAPAREGUT

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: febrer del 2023

© dels textos: Jaume Casañas Mestre

© dels textos: Ramon Paraíso Gallardo

© del pròleg: Joan Vidal i Urpí

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció Catalunya Desapareguda: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial Les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original, disseny i fotocomposició:

Editorial Efadós

Hi col·labora

Ajuntament de Cunit

Amb el suport de:

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de la portada:

Josep Salvany i Blanch / Biblioteca de Catalunya

Fotografia de la portadella:

Autoria desconeguda / Fons Família Granados

Acrònims:

ACGAF (Arxiu Comarcal del Garraf)

AMCU (Arxiu Municipal de Cunit)

ANC (Arxiu Nacional de Catalunya)

ICGC (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)

ISBN 978-84-19239-73-0

DL B-1779-2023

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

El Cunit del passat

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Cunit, imatges per al record

Pàg. 12

EL POBLE

El cor del nucli antic

Pàg. 120

LES MASIES

Testimonis d'un passat desaparegut

Pàg. 158

TURISME I URBANITZACIONS

Els anys de la transformació radical

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

EL CUNIT DEL PASSAT

Joan Vidal i Urpí, historiador i president del Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell

Quan Jaume Casañas em va proposar fer el pròleg d'aquest llibre, no vaig poder negar-m'hi, no solament per amistat sinó també per la col·laboració que exercim el Grup d'Estudis Cunitencs Delmacio de Conito, del qual en Jaume és el president i l'autèntica ànima, i el Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell, al qual estic vinculat. I mirant la maqueta d'aquest llibre, el primer que em va saltar a la vista és la similitud amb el *Cubelles desapareguda* que vam presentar l'any 2021. I aquesta semblança no la conforma solament l'estructura del llibre, amb tres capítols ben

diferenciats, sinó també l'evolució de les dues poblacions, que ha estat gairebé idèntica.

Jaume Casañas i Ramon Paráiso, actualment professor d'Història a l'Institut Ernest Lluch de Cunit, són els autors dels textos d'aquest conjunt d'imatges provinents de la generosa aportació de molts cunitencs com també de l'arxiu de l'entitat Delmacio de Conito. Aquestes fotografies donen una destacada informació del que va ser Cunit en un temps no gaire llunyà, des de principis del segle xx fins als anys vuitanta de la passada centúria.

A través d'aquestes imatges se'ns fan evidents diversos esdeveniments de la vida col·lectiva de Cunit, indrets diversos, manifestacions religioses, el treball, la

vida quotidiana i l'esport, especialment el ciclisme i el futbol.

Les històries gràfiques han proliferat els darrers anys i la prova la tenim en aquesta extensa col·lecció de «Catalunya Desapareguda» a la qual ara s'afegeix Cunit. El valor documental de les fotografies que conformen aquest volum és inqüestionable i la visió panoràmica de Cunit en un ampli període del segle xx és admirablement divulgativa i molt completa.

Llibres com aquest reforcen la personalitat d'un poble i serveixen perquè els joves i els nous cunitencs s'identifiquin amb la història del lloc on viuen, els ajudin a arrelar-s'hi més i contribueixin a potenciar la cohesió social del municipi. Els cunitencs i les cunitenques poden estar contents amb aquest esplèndid regal que és *Cunit desaparegut*.

AUTORIA DESCONEGUDA / AMICU

Introducció

CUNIT, IMATGES PER AL RECORD

Jaume Casañas Mestre i Ramon Paraíso Gallardo

Cunit, com la resta de municipis del litoral català, ha viscut una transformació espectacular al llarg dels darrers cent anys, diríem que especialment intensa durant les últimes dècades. D'una població de menys de 400 persones a principis del segle xx i amb una economia de base agrària, Cunit s'ha convertit en un nucli urbà dinàmic, amb prop de 15.000 habitants i totalment inserit en les lògiques econòmiques i urbanístiques de l'àrea metropolitana de Barcelona. Aquesta ràpida

transformació ha significat importants moviments en les estructures socials, demogràfiques i econòmiques del municipi, i ha fet desaparèixer molts espais, tradicions, oficis i indrets que constituïen la identitat d'un passat que ja no tornarà mai més. Aquest *Cunit desaparegut* pretén recuperar una part d'aquesta essència a partir del testimoni col·lectiu de les seves gents i de la recuperació d'un material fotogràfic d'enorme valor històric i cultural. Amb aquest objectiu, us proposem un recorregut pel Cunit dels inicis del 1900 fins a la dècada dels vuitanta del segle xx estructurat entorn de tres capítols clarament diferenciats.

CARLOS RODRIGUEZ ESCALONA / ICGC - Fons SAGE (RFSAGE9358)

RAMIR HORRO / AGAF

EL SEGLE DEL CANVI

Si analitzem l'evolució del municipi des d'una perspectiva històrica, sembla evident que el segle xx va ser el segle dels grans canvis. La gran transformació de Cunit es duu a terme al llarg del segle passat, especialment al llarg de les darreres dècades, no solament pel notable increment de població i el creixement urbanístic del

municipi, sinó també pels importants canvis en l'estructura socioeconòmica del territori, amb un sector agrícola en clar retrocés i un sector de serveis puixant. Imatges com la de l'avi Josep Solé de cal Pau, amb el sempitern caliquenyó jugant a cartes al Cafè, avui esdevenen testimoni d'un passat llunyà que mai més tornarà.

En primer lloc, es planteja un recorregut pel nucli antic del poble, punt neuràlgic del municipi, amb l'església de Sant Cristòfol com a punt de partida. A partir d'aquí es realitza un itinerari que acompanyarà el lector pels carrers i espais més significatius del nucli antic, com l'Ajuntament, les antigues escoles o el castell. D'aquí es dirigeix riera avall per tal d'arribar a l'esplanada de la platja, indret que esdevingué important en moltes celebracions esportives, culturals i religioses. El capítol finalitza amb la visita als carrers i espais que s'obren i creixen al voltant del nucli antic.

El segon bloc parla de les masies del municipi. El model de poblament dispers ha estat el predominant al llarg d'una gran part de la història de Cunit. Avui dia, algunes d'aquestes masies han passat a formar part dels equipaments municipals, com la de cal Cego, mentre que d'altres esdevenen espais privats de restauració i hoteleria,

com les de can Nicolau i Sant Antoni. D'altres, malauradament, han desaparegut o es troben en un estat força precari. Un clar exemple d'aquest darrer grup de masos deteriorats greument seria la masia de cal Pla.

Per acabar, el tercer capítol gira entorn de dos fenòmens que estructuraven el Cunit modern: el turisme i el creixement urbanístic del municipi. Amb un greu dèficit hotelier des dels seus orígens, el model turístic cunitenc ha girat sempre al voltant del model residencial, fet que va impulsar un creixement urbanístic sense precedents des de la dècada dels setanta del segle xx.

En definitiva, posem al vostre abast un *Cunit desaparegut* que esperem que contribueixi a enfortir les arrels identitàries del Cunit actual. Un Cunit en blanc i negre que ens explica qui érem i com hem canviat, i que ens fa mirar el futur amb l'orgull de la història viscuda i recuperada. Esperem que us resulti d'interès.

RAYMOND / Fons JOAN GIRALT SAGRERA

EL POBLE

El cor del nucli antic

Tot i presentar un poblament dispers notable, amb masos disseminats arreu del municipi, el cor de Cunit sempre ha estat al seu nucli antic. D'origen medieval i organitzat entorn de l'església i del castell, el nucli del poble s'estenia per un conjunt d'humils carrers on la població local feia el seu dia a dia. A inicis del segle xx es trobava delimitat, d'una banda, per la riera i, de l'altra, pel carrer Nou, mentre que al nord i al sud s'estenia fins a la carretera i la via del tren respectivament.

El nucli antic ha viscut notables canvis en la seva fesomia al llarg de les darreres dècades. No obstant això, espais com l'Ajuntament, el castell ja esmentat, la plaça de la Unió o carrers mítics com el Major, el de Sant Antoni o el de Francesc Macià encara mantenen els seus traçats originals. Tot i ser a tocar de la platja, el nucli del poble va viure d'esquena al mar durant una gran part de la seva història. Això va canviar d'una manera radical a partir de les dècades dels seixanta i dels setanta, quan el *boom* urbanístic trencà els límits del nucli antic per ocupar nous espais del terme municipal.

JOSEP SALVANY I BLANCH / BIBLIOTECA DE CATALUNYA - Fons SALVANY

ESGLÉSIA DE SANT CRISTÒFOL

L'església és l'edifici més característic i emblemàtic de Cunit. Tot i ser aixecada durant el romànic (segles XI-XII), l'edifici ha estat notablement modificat en diferents fases de la seva història. Consagrada a sant Cristòfol, patró del municipi, l'església depenia de la parròquia de Cubelles fins a la meitat del segle XIX, quan Cunit va aconseguir la potestat de tenir rector propi. Com és obvi, la gran majoria de festivitats tenien un caràcter religiós, fet que ha convertit l'església en un dels espais cabdals del terme municipal. En aquestes pàgines, exterior de l'església de Sant Cristòfol i altar major d'alabastre presidit per la imatge del patró.

JORGE MAS MORANDO / Fons TERESA CABRERIZO RICART